

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Cc.

De minister en staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
De minister van Financiën en de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst
De minister en staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Amsterdam, 24 juni 2020

Geachte Kamerleden,

Het zomerreces staat voor de deur. Maar voor velen in de culturele en creatieve sector zal er de komende maanden geen ontspanning zijn. Het is erop of eronder. De [taskforce](#) culturele en creatieve sector presenteert u in deze brief nieuwe cijfers over de verwoestende effecten van de coronacrisis voor onze sector en schetst de contouren van een *Herstelplan voor de culturele en creatieve sector*. Wij roepen u en het kabinet op om dit herstel met ons samen ter hand te nemen.

Uitkomsten onderzoek naar inkomstendering en economische schade

Hoewel wij in elke brief en elk verhaal het liefst ingaan op de onschatbare immateriële waarde van kunst en cultuur, presenteren wij u eerst de cijfers uit ons onderzoek. In april wezen wij u op de, voor velen verrassende, grote bijdrage van de culturele en creatieve sector aan onze economie, met een aandeel van 3,7% in het bbp, en van 4,7% in de werkgelegenheid; er zijn 344.000 werkenden en 550.000 vrijwilligers actief in de sector. Ook het vermelden waard: 175 miljoen bezoeken per jaar. Hieruit blijkt dat de sector midden in de samenleving, de economie en de coronacrisis staat.

Wij hebben met hulp van velen in de sector en met expertise van onafhankelijke onderzoekers een inschatting gemaakt van de economische schade, rekening houdend met de steunpakketten van overheden en met een (in sommige sectoren zeer beperkte) heropening sinds juni 2020.¹ De strikte protocollen die als voorwaarden zijn gesteld voor heropening beperken de bezoekcapaciteit. In 2020 resteert een capaciteit van slechts 15% tot 25% en in sommige sectoren leidt werken conform protocol tot aanzienlijke meerkosten, vanwege de extra tijd die ermee is gemoeid. Het jaar 2021 zal, rekening houdend met vele (onbekende) variabelen, een verwachte bezoekcapaciteit laten zien van 25% tot 50%. De crisis treft de culturele en creatieve sector lang en hard. Keihard.

¹ Hierbij hebben wij gebruikt gemaakt van CBS-statistieken, openbare bronnen, berekeningen van het ministerie van OCW en van de taskforce, brancheorganisaties, onderzoekexperts en medewerking van SIRM en Berenschot.

Als de situatie niet verandert zal in 2020 het verlies aan publieks- en zakelijke inkomsten voor de sector oplopen tot € 2,6 miljard. Door nood- en steunmaatregelen door overheden is circa € 600 miljoen beschikbaar gesteld. Daarmee resteert er € 2 miljard aan inkomstenderving in 2020. Zo'n verlies is niet op te vangen.

Door de beperkte financiële reserves van culturele instellingen en bedrijven die ten dele al moeten worden ingezet om dit jaar te overleven en door het vooruitzicht op langdurig voortzetten van beperkende maatregelen, is zonder extra en vooral ook zonder sectorspecifieke steun een fors verlies aan werkgelegenheid onontkoombaar. Het aantal WW-uitkeringen is de maanden maart en april 2020 met respectievelijk 94% en 67% gestegen. Gedwongen ontslagen zijn onvermijdelijk. En dat komt bovenop het drama van 160.000 zzp'ers die sinds de uitbraak van de crisis grotendeels zonder opdrachten zitten en financieel gezien op het bestaansminimum worden teruggeworpen; 30.000 flexwerkers vallen tussen wal en schip.

Onze oproep aan de Kamer is om werkenden, zzp'ers, makers, vrijwilligers en publiek in de cultuursector een toekomstperspectief te bieden.

Herstelplan voor de culturele en creatieve sector

Maak daarom met ons een *Herstelplan voor de culturele en creatieve sector*. De volgende vijf samenhangende en elkaar versterkende maatregelen vormen daarvan de ruggengraat.

1. Zorg voor extra, sectorspecifieke steun

- Verruim regelingen gericht op flexwerkers, zelfstandigen en kleine ondernemers in de culturele en creatieve sector.
- Verleng de NOW voor de culturele en creatieve sector tot minimaal 1 januari 2021 (of zoveel langer als nodig is voor specifieke onderdelen van de sector). Verstrek voldoende noodsteun om grootschalig omvallen van culturele instellingen en bedrijven de komende tijd te voorkomen.
- Zet de ondersteuning van de vitale culturele infrastructuur, waarvoor in eerste instantie € 300 miljoen extra is uitgetrokken, voort. Overweeg daarbij gebruik te maken van een 'suppletierегeling', waarmee tekorten aan publieksinkomsten bij onder meer muziek-, dans- en theatervoorstellingen worden aangevuld. Stel voorwaarden bij toekenning, zoals eerlijke beloning, inclusiviteit, duurzaamheid, goed opdrachtgeverschap en goed bestuur.
- Handhaaf de coulancemaatregelen en maak met de sector afspraken over betalingsregelingen in verband met uitstel van betaling van belastingen.

2. Help gemeenten en provincies de fijnmazige culturele infrastructuur in stand te houden

De sector pleit voor een bestuursakkoord tussen Rijk, provincies en gemeenten over een doeluitkering in het Gemeentefonds, die de huisvestingskosten van de lokale culturele infrastructuur in de periode maart t/m 31 mei 2020, in verband met verplichte tijdelijke sluiting, volledig compenseert. Daarvoor is in totaal € 240 miljoen nodig, waarvan reeds € 60 miljoen is bevoorschot aan gemeenten. Voor de resterende maanden van dit jaar en voor het komend jaar is voortzetting van (gedeeltelijke) compensatie van huisvestingskosten een reële oplossing.

De lokale culturele infrastructuur bestaat onder meer uit (film)theaters, podiumkunstgezelschappen, (pop)podia, festivals, musea, monumenten, centra voor de kunsten, ateliers, repetitieruimten, muziekscholen en bibliotheken. Die verscheidenheid wordt weerspiegeld in bezoekers en deelnemers en zorgt voor de sociale binding van (groepen) mensen, bijvoorbeeld door informatievoorziening en door ruimte te bieden aan actuele discussies in de samenleving. Ook leidt de aanwezigheid van juist deze culturele voorzieningen aantoonbaar tot hogere grondprijzen, een goed vestigingsklimaat of aantrekkelijke toeristische bestemmingen. Deze steunmaatregel is nodig omdat de onder punt 1 genoemde nood- en steunmaatregelen slechts in beperkte mate tegemoetkomen aan de doorlopende kosten van culturele organisaties, bedrijven en individuele kunstenaars. Zo houden NOW 1 en 2 onvoldoende rekening met seizoenspieken in de personele bezetting. En de Tegemoetkoming Administratieve Lasten, als opvolger de TOGS, biedt nog weinig soelaas voor middelgrote organisaties en bedrijven met hoge vaste doorlopende lasten, zoals gebouwgebonden kosten. Ook zitten er nog gaten in de vaststelling van SBI-codes in de sector, zoals code 90003, scheppende kunsten. Hierdoor worden vooral makers getroffen.

3. **Creëer een Nationaal Herstelfonds**

Bezuinigen op de toekomst is in tijden van crisis een reflex die vaker opdoemt, maar allerm minst verstandig is. Daarom vraagt deze coronacrisis om een aanzienlijk herstellfonds waarmee het verdienvermogen van de culturele en creatieve sector wordt versterkt. Stel daarom, naar voorbeeld van regionale fondsen zoals die o.a. in Amsterdam en Utrecht in oprichting zijn, een investeringsfonds in om de heropstart van de culturele sector te financieren. Stel het fonds in staat om (1) overbrugging te bieden door werkkapitaal ter beschikking te stellen aan individuele makers, culturele instellingen, bedrijven en (2) de vraaguitval te keren en (3) bezoek te stimuleren. Want onzekerheid over gezondheid en inkomensverlies, in combinatie met aangetast consumentenvertrouwen, beperken het herstel van de vraaguitval. Uit onderzoek naar de vorige economische crisis blijkt dat als de koopkrachtontwikkeling tegenvalt, het aantal bezoeken en daarmee de publieksinkomsten zullen terugvallen.

Het fonds zou gevoed moeten worden uit publieke en private middelen en aansluiting moeten zoeken bij het Europese steunpakket (dat op 9 april tot stand kwam). Het fonds zou voor langere termijn moeten worden ingezet en revolverend moeten zijn.

4. **Zet in op ruimhartig fiscaal beleid voor donaties, crowdfunding en legaten**

Stimuleer particulieren om gul te geven aan culturele ANBI's en aan het Nationaal Herstelfonds. Doe dit door drempels en plafonds in de Geefwet zo veel mogelijk weg te nemen, met terugwerkende kracht naar 1 januari 2020, en laat de verruiming doorlopen tot ten minste 31 december 2022, omdat fondsenwerving pas op termijn rendeert. Creëer zo mogelijkheden om nieuw geld de sector in te laten stromen. Zo kan ook, door de voucherregeling 'Bewaar je ticket, geniet later', op termijn de liquiditeit van podia, festivals en producenten worden versterkt. Match ruimhartig private initiatieven, ook die door crowdfunding en legaten. Daarnaast pleiten we voor een laag Btw-tarief voor cultuur.

5. **Bied een reëel perspectief op verdere heropening**

Gezondheid eerst, maar stel de culturele sector in staat om - met gebruikmaking van inventieve oplossingen - veilig, verantwoord én gastvrij bezoekers te ontvangen bij voorstellingen, tentoonstellingen en evenementen. Met een schat aan ervaring in het ontvangen en begeleiden van publiek, met de in jaren opgebouwde kennis (bijvoorbeeld over ruimtegebruik en ventilatiesystemen) kunnen wij veel sneller dan de nu geplande routekaart van het kabinet, verder heropenen. Geef ons deze ruimte, en stimuleer leren en innoveren in de sector via pilots en 'field labs'.

Tenslotte

Wij hebben uw Kamer hiermee willen informeren over de enorme gevolgen van de COVID-19 crisis voor onze sector, namens 111 samenwerkende branche- en beroepsverenigingen (en hun leden) in de culturele en creatieve sector die podiumkunsten, festivals, film, musea, monumenten, beeldende en scheppende kunsten, letteren, bibliotheken, cultuureducatie en -participatie, ontwerpende disciplines en evenementen vertegenwoordigen. Wij voelen ons gezien en gesteund door u en door het kabinet. Delen van onze sector zijn in staat gesteld om de eerste klappen van deze crisis op te vangen. Tegelijkertijd is voor velen de nood zeer hoog, voor een groeiend aantal werkenden is het bestaansminimum de realiteit. Om te spreken met de Raad voor Cultuur: laten we samen ervoor zorgen dat de cultuursector weerbaar en wendbaar door deze crisis heen komt.

Wij zijn van harte bereid om bovenstaande punten verder toe te lichten. U kunt hiervoor contact opnemen met Marianne Versteegh, marianneversteegh@kunsten92.nl (0620539299).

Met vriendelijke groet, namens

Taskforce culturele en creatieve sector

Federatie Creatieve Industrie

Federatie Cultuur

Creatieve Coalitie

Kunsten '92

Erfgoedplatform

Jan Zoet, voorzitter

De Taskforce culturele en creatieve sector is een samenwerkingsverband van 111 branche- en beroepsorganisaties. Doel van de taskforce is om door gezamenlijke analyses, informatie-uitwisseling en afstemming de coronacrisis het hoofd te bieden.

Deelnemende koepels: Kunsten '92 is de belangenorganisatie voor de hele kunst-, cultuur, erfgoed- en creatieve sector, met 370 leden uit alle disciplines. Federatie Creatieve Industrie is de belangenbehartiger voor de creatieve industrie (BNA, BNO, DGA, DDD, MODINT, Buma/Stemra, NAPA, NCP, Dupho). De Popcoalitie, de Federatie Auteursrechtbelangen en VVEM zijn aangesloten bij de taskforce. De Federatie Cultuur bundelt de branche- en werkgeversverenigingen in onder meer de podiumkunsten, musea, bibliotheken, centra voor de kunsten, (pop)podia en orkesten. Het Erfgoedplatform verenigt een groot aantal organisaties die staan voor de belangen van roerend, onroerend, materieel en immaterieel erfgoed. De Creatieve Coalitie verenigt 42 belangen- en beroepsverenigingen van individuele makers en vertegenwoordigt 50.000 creatieve professionals.